

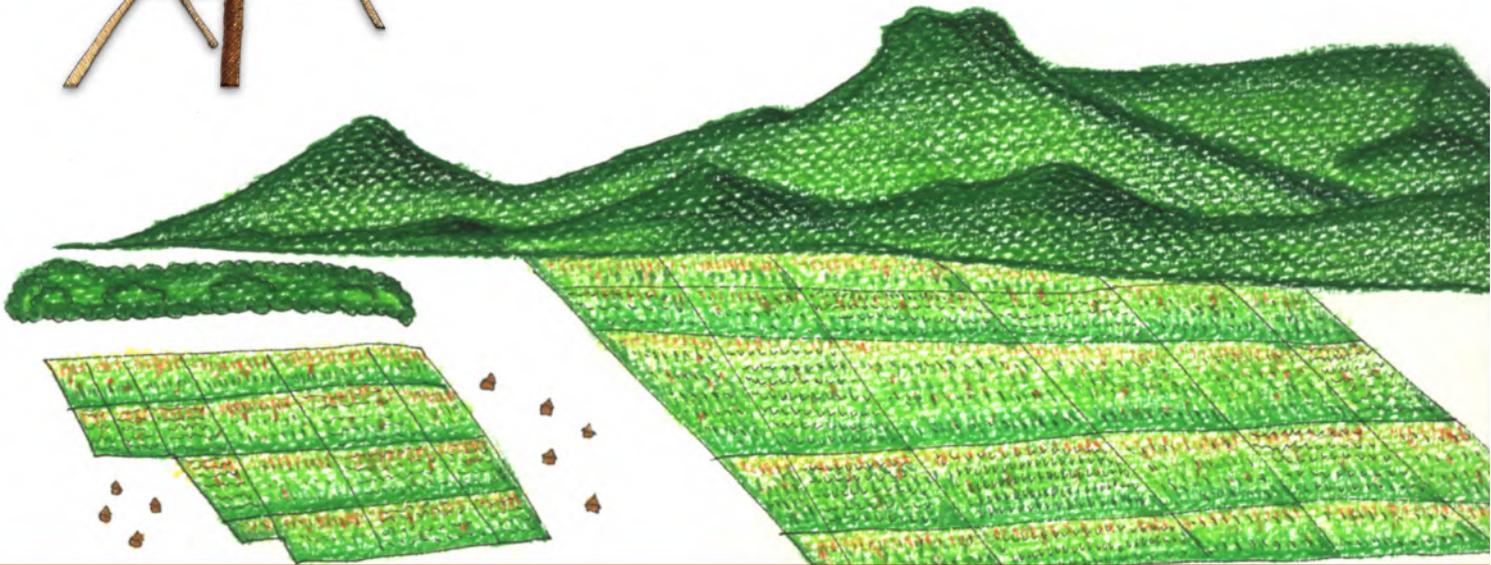
สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาและวรรณกรรมล้านนา(อักษรธรรมล้านนา - อักษรไทย)

ดวงเดือน

พระยาแหลว

เรื่อง : ภาวัต ณ สิงห์ทร ภาพ : โยนกปური และคณะ

สำนักงานส่งเสริมวัฒนธรรมล้านนา
สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

โครงการ พระยาแหลว

เรื่อง	ภวัต ณ สิงห์ทร
ภาพ	โยนกบุรี และคณะ
ที่ปรึกษา	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ทรงคุณวุฒิ	พระอาจารย์คำซ่ง จันทสาโล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คำยอด อาจารย์สมศักดิ์ พรหมจักร อาจารย์สิริพร คีนมาเมือง อาจารย์จารุวรรณ เฟ็งศิริ อาจารย์วุฒิชัย สืบสอน อาจารย์จุมพิต ศรีวัฒนพงศ์ ดร.ดิเรก อินจันทร์ ดร.สถาพร จันทร์เทศ คุณศักดิ์นรินทร์ ชาวจิว
บรรณาธิการ	อาจารย์ ดร.ธรรศ ศรีรัตนบัลล์

กองบรรณาธิการ	คุณดารารัตน์	ศิริลภา
	คุณวราภรณ์	โยธาราชฎ์
	คุณโสภณ	พรมจิตต์
	คุณปนัดดา	โตคำนุช
	คุณกัลยาณี	อินดีะราชา
	คุณศุภรักษ์	ฉัตรแก้ว
	คุณจักรภาณุ	ไตรยสุทธิ์

ศิลปกรรมสิ่งพิมพ์	คุณวีรพิชญ์	หิมารัตน์
	คุณวรวิทย์	ผัดเป่า

พิมพ์ครั้งที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓

พิมพ์ที่ ห้องหุ้นส่วนจำกัด อภิชนาพรินตติ้ง
๓๔๒ ตำบลช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๕๐๑๐๐

ผู้จัดพิมพ์/เจ้าของ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๕๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐๕๓-๘๘๕๘๖๐ / โทรสาร ๐๕๓-๘๘๕๘๖๐

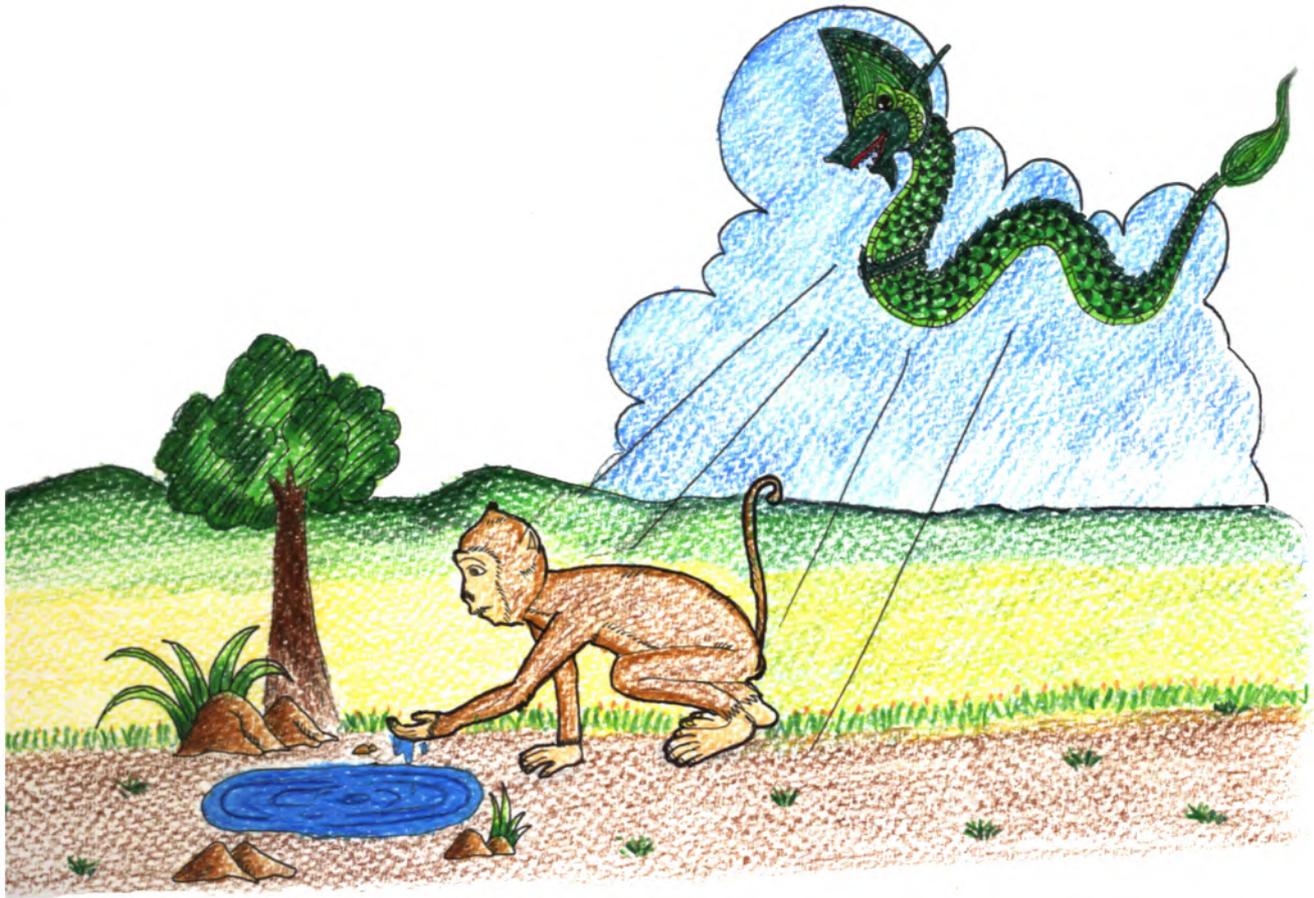
คำนำ

สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาและวรรณกรรมล้านนาเรื่อง พระยาแหลว ได้จัดพิมพ์ขึ้นตามวัตถุประสงค์โครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ภาษาล้านนาของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยเนื้อหาได้นำวรรณกรรมพื้นบ้านล้านนาซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาวล้านนาที่สืบทอดมาแต่อดีตนานำเสนอในรูปแบบหนังสือนิทานประกอบภาพ อีกทั้งหนังสือนิทานเล่มนี้ได้จัดพิมพ์เป็นอักษรธรรมล้านนา(ตัวเมือง)ฟอนต์ LN-CMRU95 และเพื่อเป็นอนุสรณ์ในการสถาปนามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ครบ ๙๕ ปี พร้อมคำปรีวาจรตเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเรียนรู้เนื้อหาและเสริมสร้างการเรียนรู้อักษรธรรมล้านนาได้อย่างเข้าใจ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาและวรรณกรรมล้านนาเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการสืบทอดภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าของคนล้านนาสืบไป

ภาวัต ณ สิงห์ทร

မိဘေံမိကလ္လဝါတြဘေံက္ခိ ဝဲဗ်ဗ္ဗကဲကေမ္မေံပာ

ယဉ်းမိန့်ပြောလို့တွင်္ဂါ့၊ ခြံဘူတို့နှင့် ခိုတို့ညှိယုံဝင်္ဇီဗျင်၊ ချွေ့ဟိုင့်

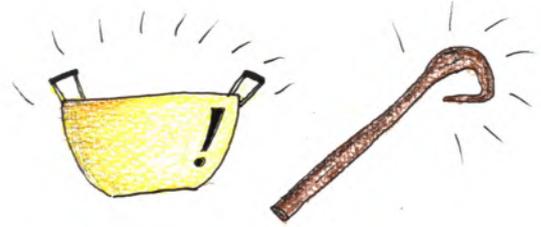
ပံ့ဖွဲ့မိမိအုၣ်ခိုၣ်ညွှဲၣ်တူၣ်တူၣ်တူၣ်
 နှိုၣ်တေၣ်ကတၢၢ်ပျေၣ်တၢၢ်ဝံၣ်တေၣ်
 နှိုၣ်တေၣ်ကတၢၢ်ပျေၣ်တၢၢ်ဝံၣ်တေၣ်

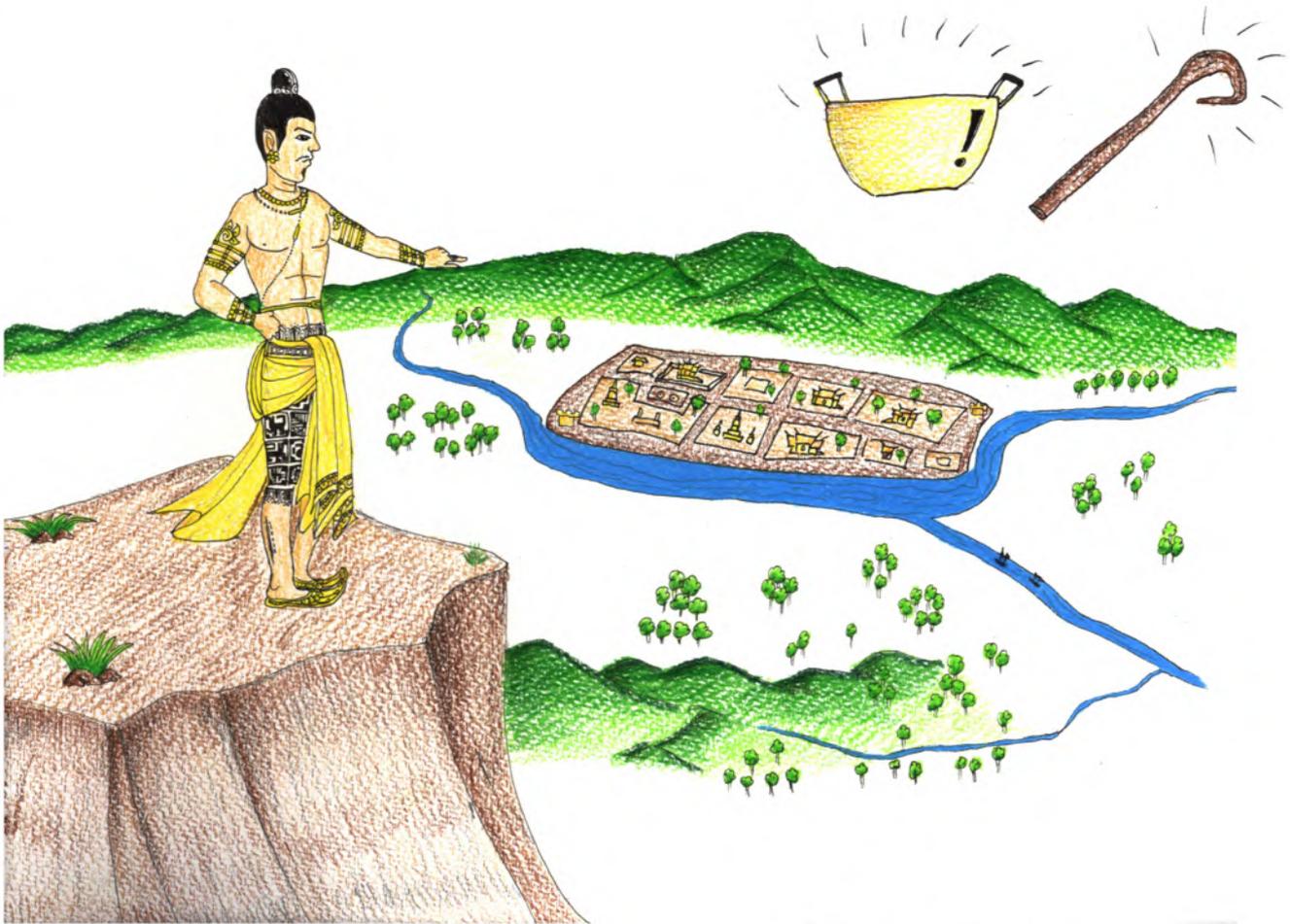
နိဗ္ဗာန်မြတ်တော်အား ဝမ်းသာစွာ ကျင့်ကြံ
 လှူဒါန်းတော်မူပါက အကျိုးအမြတ်
 ကြီးမားစွာ ရရှိပါမည်။

မိမိအဖေအမိတို့ ဖြစ်သောကြောင့် နှစ်နှစ်လေးလေးဖြင့် နှစ်နှစ်လေးလေးဖြင့်
တော်တော်တော် နှစ်နှစ်လေးလေးလေးလေးဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် နှစ်နှစ်လေးလေး
နှစ်နှစ်လေးလေးလေးလေးလေးလေးလေးလေးလေးလေးလေးလေးလေးလေးလေးလေးလေးလေး

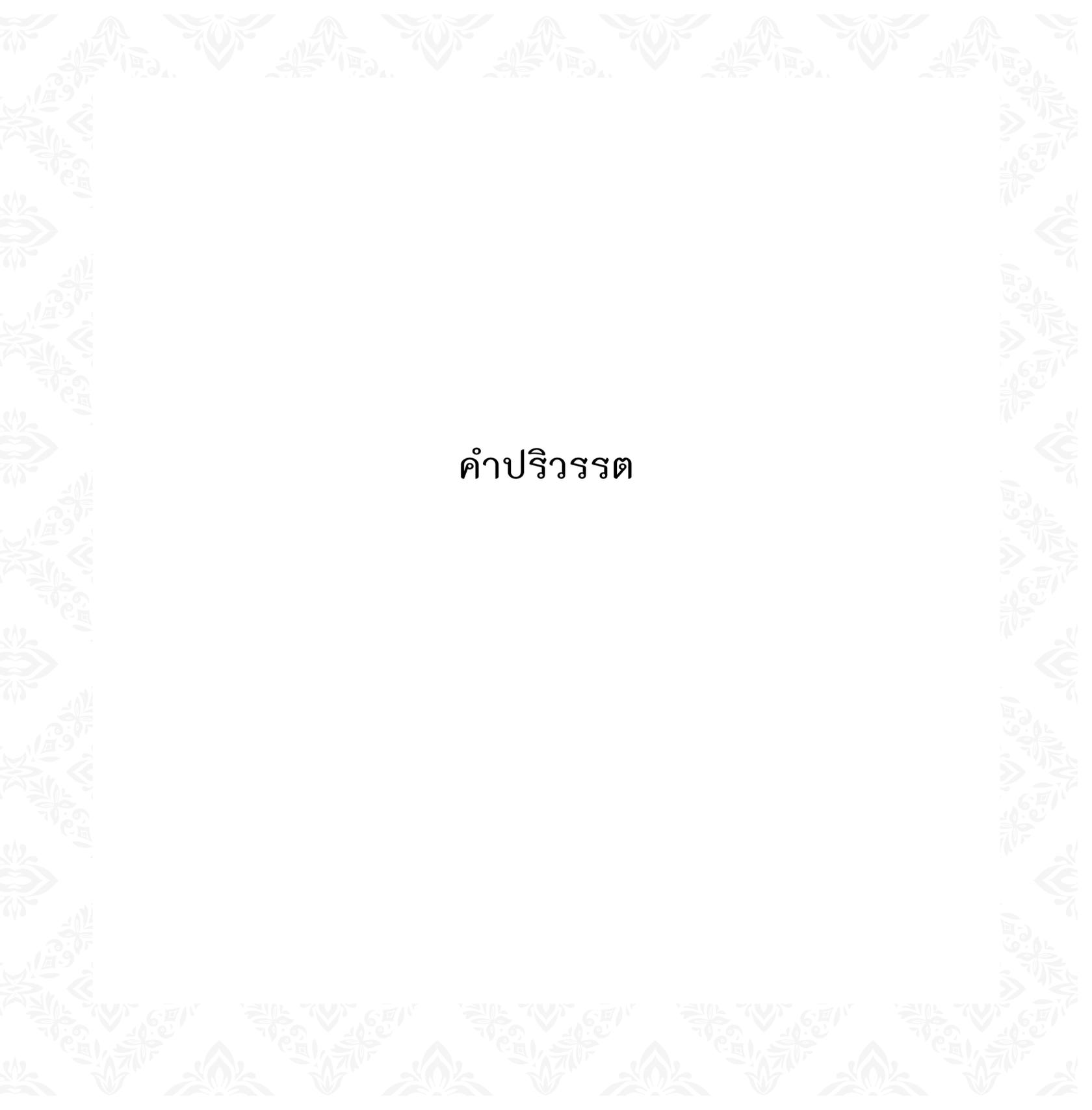
နှစ်ဦးတို့သည် နေထိုင်ရာ နေရာမှ နေရာသို့ ရွက်ရွက်စွာ နေထိုင်ရာမှ နေရာသို့
 ရွက်ရွက်စွာ နေထိုင်ရာမှ နေရာသို့ ရွက်ရွက်စွာ နေထိုင်ရာမှ နေရာသို့
 ရွက်ရွက်စွာ နေထိုင်ရာမှ နေရာသို့

တေံငှဲမာ်ဆူဒီဒဲးခဲဆူဝိဆွေ့ဆူဆီဒီပေံပွဲပေံပွဲ
 ပံးမံတံတံပွဲခဲဆူဆွေ့တေံတဲမာ်ဆူဒဲဒဲ
 လဲတေံတဲတဲတဲဆူဆူဆူဆူဆူဆူ

ခံ့ခံ့စွာ နေထိုင်တော်မူပါသည်။ ချစ်ခင် နှစ်ခြင်းစွာ နှစ်ခြင်းစွာ
 မာနမရှိဘဲ မြေအောက်တွင် နေထိုင်တော်မူပါသည်။
 လောကီလောကီပုံစံအတိုင်း နေထိုင်တော်မူပါသည်။

A decorative border with a repeating floral and leaf pattern in a light gray color, framing the central text.

คำปริวรรต

มีเจ้าเมืองนามว่าพระเจ้าเทิงได้ออกไปแอ่ว^๑ป่า

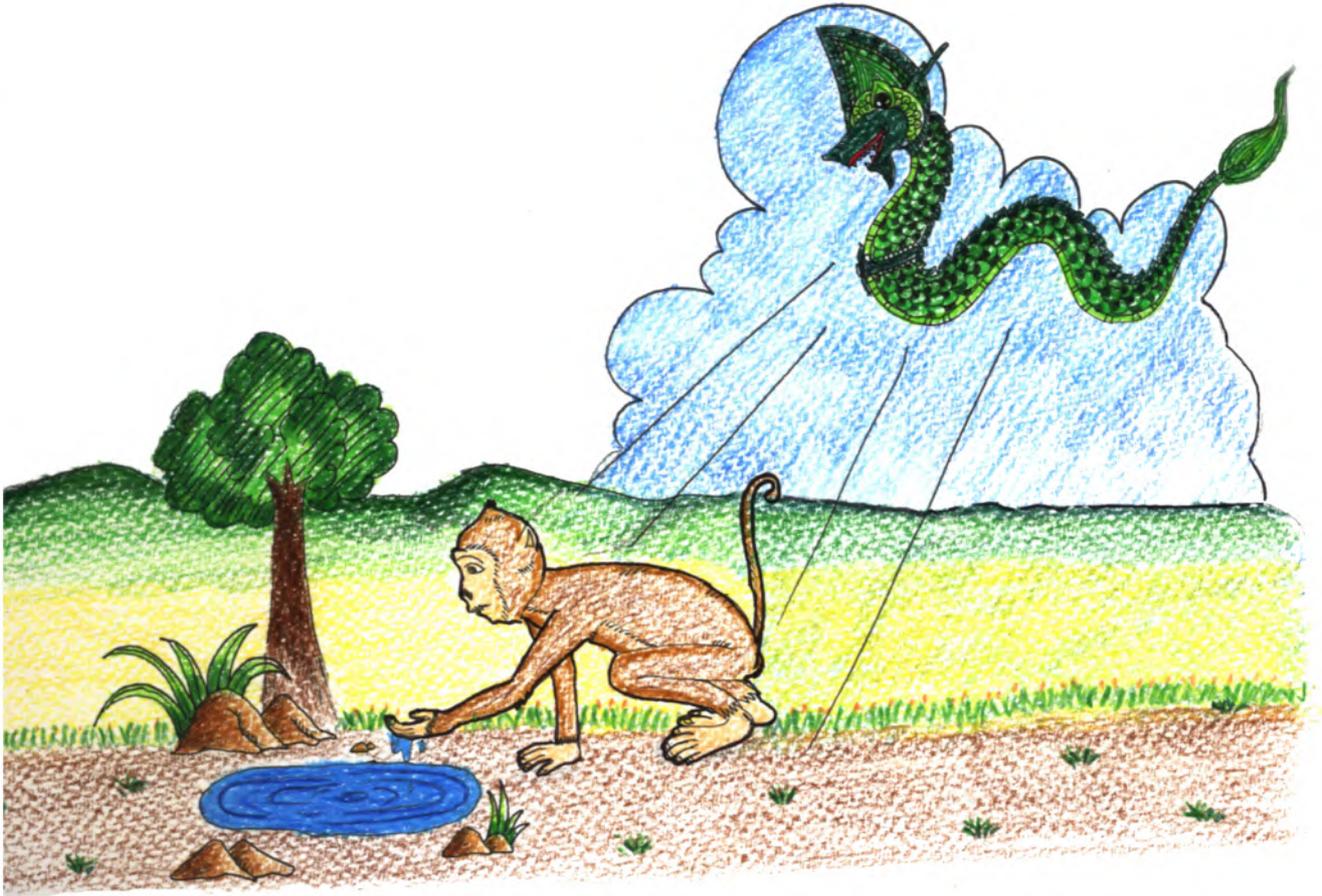
^๑ แอ่ว = เทียว

ในขณะที่กำลังเที่ยวทางเกิดใคร่เที่ยวจึงไปเที่ยวในป่าคุ้ม^๒
แล้วได้เที่ยวลงตัดแอ่งหินแอ่งนี้^๓

^๒ ป่าคุ้ม = ป่ารกชัฏ

^๓ นี้ = หนึ่ง

ยามนั้น มีนางพระยาลิขิตัวหนึ่งใคร่อยากกินน้ำ จึงกินน้ำเหี่ยวที่อยู่ในแอ่งหินนั้น

บ่เมิ่นก็มาน^๔จิงวางแผนจักเอาพระเจ้าเทิงมาเป็นพั้ว นางจิงแตลงกาย^๕
เป็นฟานคำ^๖เพื่อล่อพระเจ้าเทิงหื้อมาหา

^๔ มาน = ตั้งครรรภ์

^๕ แตลงกาย = แปลงร่าง

^๖ ฟานคำ = เก้งที่มีลำตัวเป็นสีทอง

เมื่อแผนการเป็นดั่งที่วางไว้ จึงแสดงกายเป็นสาวงาม
พระเจ้าเทิงหันใส่ก็มีใจรักหุม^๗ และตัดสินใจอยู่กับนางในป่าหั้น

^๗ หุม = ชอบ

ฝ้ายเมียพระเจ้าเทิง วันหนึ่งนางได้ตกลงกายเป็นลิงแล้วออกไปเล่น^๘
กับหมู^๙สัตต^๙ทั้งหลายในป่า พระเจ้าเทิงหันใส่จึงเกิดความอายที่มีเมียเป็นลิง

^๘ เหล็น = เล่น

^๙ สัตต = สัตว์

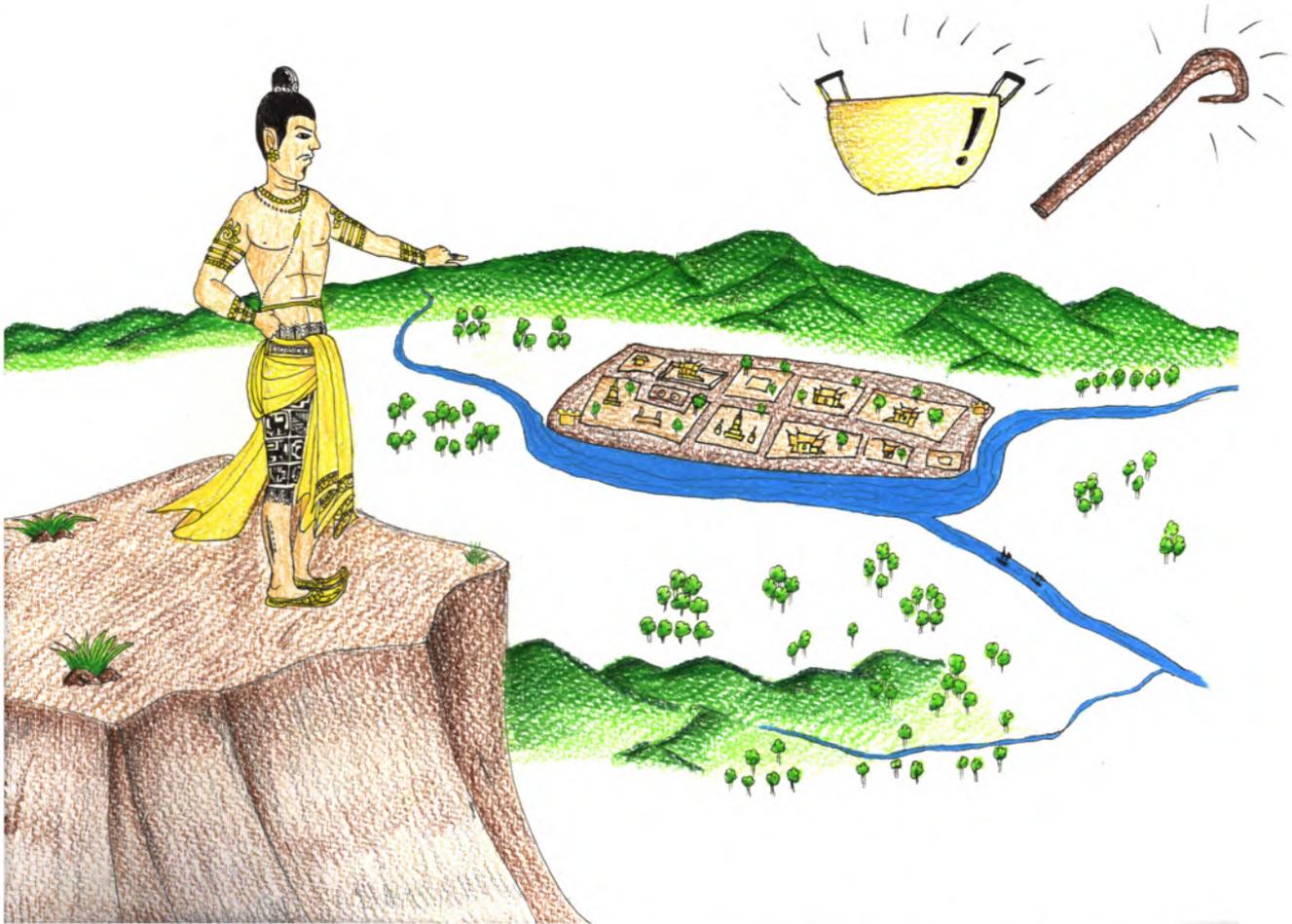
เมื่อเป็นดั่งอื่น พระเจ้าเทิงจึงขอลานางแล้วพิก^{๑๐}คืนเมื่อบ้านเมืองของตน
แต่ก่อนพิกนั้น นางสิงได้ฝากลูกคนหนึ่งชื่อพระเจ้าเทิงไปทวย
นางใช้ใบตองหึ่งห่อลูกไว้ เมื่อเกิดมาจึงใส่ชื่อว่าขุนทิง

^{๑๐} พิก = กลับ

ขุนทิฆมไปแคว่ป่าล่าสัตว์ จนวันหนึ่งได้พบแม่ของตัวเก่านางจึงพาไปหาอ้อย^{๑๑}
 เชิงเป็นพระยานาค อ้อยพระเจ้าทิงได้หื้อของวิเศษสองสิ่ง คือหม้อแกงทองกับขอไม้

^{๑๑} อ้อย = เป็นคำสรรพนามใช้เรียกบิดาหรือมารดาของพ่อและแม่หรือผู้ที่มีศักดิ์เสมอนั้น เช่น พ่ออ้อย ,แม่อ้อย เป็นต้น

แต่นั้นมาขุนทิ้งได้ใช้ของวิเศษสองสิ่งนี้แปงบ้านแปงเวียง หมู่สัตว์ตังหลายรู้ข่าว
 เลยพากันมาอาไสร^{๑๒}ในเมืองนั้น แล้วพากันไปลักกินเข้ากินมันของชาวบ้าน

^{๑๒} อาไสร = อาศัย

ชาวรู้ถึงขุนทิงแต่ก็ปู้รู้ว่าจักกะทำ^{๑๓}ฉันใด จึงไปขอพระยาแหลว^{๑๔}มาช่วยพ่อคอย
 เมื่อหมู่สัตว์ทั้งหลายหันแก่นตาพระยาแหลว
 ก็พากันกลัวและบ่กล้ามาใกล้ที่นาที่สวนชาวบ้าน

^{๑๓} กะทำ = กระทำ

^{๑๔} พระยาแหลว = พระยานกเหยี่ยว

^{๑๕} แก่นตา = ดวงตา

ยามใดที่พระยาแหลวบ่อยู่ พระเจ้าทิงก็จักเอาตอกมาสานเป็นตาแหลว
แล้วเอาไปปักไว้ตามที่ต่างๆ เพื่อหื้อสัตว์ทั้งหลายกลัว
แถมอย่างก็ใช้เป็นอุบายใช้กันสิ่งบ่ดี บ่หื้อมาใกล้บ้านใกล้เรือนได้

A decorative border with a repeating floral and leaf pattern in a light gray color, framing the central text.

เนื้อเรื่องย่อ

มีเจ้าเมืองนามว่าพระเจ้าเทิงวันหนึ่งพระองค์ได้เข้าไปในป่าเพื่อล่าสัตว์ ขณะที่กำลังเดินทางอยู่นั้นก็รู้สึกปวดปัสสาวะ จึงสั่งให้ขบวนหยุดจากนั้นจึงลงไปปัสสาวะในแอ่งหินแอ่งหนึ่งเมื่อเสร็จกิจก็สั่งให้เคลื่อนขบวนต่อเวลาผ่านไปไม่นานมีนางพระยาคอดตัวหนึ่งแปลงกายเป็นนางลิงได้มาดื่มน้ำปัสสาวะของพระเจ้าเทิง ไม่นานนางลิงได้ตั้งครุฑกับพระเจ้าเทิง นางจึงคิดหาวิธีเพื่อหลอกล่อพระเจ้าเทิงเพื่อเอามาเป็นสามีจึงได้แปลงกายเป็นอีแก๊งทองแล้วหลอกล่อให้พระเจ้าเทิงหลงทางมาหา และแล้วก็ขึ้นไปตามแผนการที่วางไว้ นางได้แปลงกายเป็นสาวงาม เมื่อพระเจ้าเทิงเห็นก็เกิดความหลงรักและตัดสินใจอยู่กับนางลิงในป่าแห่งนั้น

อยู่มาวันหนึ่ง นางนีกอยากเล่นสนุกกับเพื่อนสัตว์ในป่า จึงแปลงกายเป็นลิงเพื่อออกไปเล่นกับฝูงลิงบนต้นไม้ขณะนั้นพระเจ้าเทิงได้เห็นภาพตอนที่นางกำลังแปลงกายเข้า พระองค์ไม่สามารถอยู่กินกับนางได้อีก จึงขอลกลับไปยังบ้านเมืองของตนตามเดิมก่อนจากนางได้มอบเด็กทารกเพศชายให้คนหนึ่ง ซึ่งนางได้ใช้ใบตองหึ่งห่อไว้ พร้อมกับนํ้านมที่รีดใส่ไว้ในกระบอกไม้ไผ่ แล้วให้ชื่อว่าขุนทิง

เวลาผ่านไป ขุนทิงเติบโตเป็นหนุ่มมีนิสัยชอบเข้าป่าล่าสัตว์ ขณะที่กำลังล่าสัตว์อยู่นั้น บังเอิญได้พบแม่ของตนเข้า นางได้เล่าถึงความหลังให้ขุนทิงฟังแล้วพาไปหาตาซึ่งเป็นพระยาคอดอยู่ในถ้ำแต่ก่อนกลับของขุนทิง

ตาของขุนทิงได้มอบของวิเศษสองอย่างให้ได้แก่หม้อแกงทองเหลืองและตะขอม้ เมื่อเกิดหิวข้าวก็เพียงแต่ยกหม้อแกงขึ้นตั้งไฟจะปรากฏอาหารที่ปราศณาแต่ถ้าอยากสร้างบ้านสร้างเมืองให้ใช้ตะขอแกว่งไปมากก็จะปรากฏบ้านเมืองขึ้นทันตา จากนั้นขุนทิงจึงกราบลาตาและแม่ของตน ขณะเดินทางกลับ ระหว่างทางขุนทิงได้สร้างเมืองขึ้นใหม่ เมื่อชาวบ้านและบรรดาสัตว์ป่ารู้ข่าวจึงได้พากันไปขออาศัย อยู่มาวันหนึ่งก็เกิดความวุ่นวายระหว่างคนกับสัตว์ขึ้น เนื่องจากสัตว์ป่าได้เข้าไปทำลายพืชพันธุ์ของชาวบ้าน ปัญหาทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ขุนทิงจึงไปขอให้พระยาแหลมาช่วย เพราะในดวงตาของพระยาแหลมีพลังอำนาจ ทำให้สัตว์ป่าเกิดความหวาดกลัวจึงไม่กล้าเข้าไปทำลายไร่นาของชาวบ้าน

วันหนึ่ง พระยาแหลมีเหตุจำเป็นต้องไป จึงไม่สามารถเฝ้าดูไร่นาของชาวบ้านได้ความได้ทราบไปถึงนางลิ่งผู้เป็นแม่ของขุนทิงนางจึงแนะนำให้ขุนทิงนำไม้ไผ่มาสานเป็นรูปคล้ายดวงตาพระยาแหล แล้วนำไปปักไว้ในที่นาหรือสถานที่ต่างๆ เพื่อหลอกให้สัตว์ป่าเข้าใจว่าเป็นดวงตาของพระยาแหลที่กำลังจ้องมอง

ဟိန္ဒူလူကဗျာ၏တို့တော်ပြုစွဲသမ္မုဒ္ဒ

စိၣ် _____

မံာ _____

တိယာ _____

ပါ _____

ဟိၣ် _____

ပာဗော _____

သာၣ်မာ _____

မံာ့ကေၣ် _____

ခါးမံာ့ _____

ခါးပံာၣ် _____

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

นิทานเรื่องพระยาแหลว เป็นนิทานที่สร้างสรรค์ขึ้นจากภูมิปัญญาของ
ชาวล้านนาที่สืบมาแต่โบราณซึ่งมีความสัมพันธ์กับการทำเกษตรกรรม
“ตาแหลว” จึงกลายเป็นสัญลักษณ์ที่มีพลังอำนาจ
มีความศักดิ์สิทธิ์ในการปกป้องภัยร้ายหรือสิ่งไม่ดีต่างๆ

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๓๐๐
โทรศัพท์-โทรสาร ๐-๕๓๘๘-๕๘๖๐ , ๐-๕๓๘๘-๕๘๘๓
email: ilaccmru@gmail.com
www.culture.cmru.ac.th